

Wat heb je aan de opleiding wondverpleegkundige?

Interview met vijf afgestudeerde verpleegkundigen over hun ervaringen

J. Rosier*

Voor wondverpleegkundigen zijn er twee gedegen opleidingen: in het Erasmus MC in Rotterdam en het UMC Radboud in Nijmegen. Wat hebben afgestudeerde verpleegkundigen aan hun opleiding? En waarom kozen ze voor Rotterdam of Nijmegen? WCS Nieuws vroeg het twee 'Nijmeegse' en drie 'Rotterdamse' wondverpleegkundigen.

Tier Braams, consulent wond, stoma en incontinentie in de thuiszorg bij Careyn, stad Utrecht en omstreken. Volgde de opleiding Wondverpleegkundige in Rotterdam.

Waarom Rotterdam?

'Ik wil hierna ook de opleiding wondconsulent volgen. Dat kan alleen in Rotterdam. Ik werk namelijk als consulent. Dat houdt in dat je meer casemanagement doet, vaker de hele regie voert en wetenschappelijke onderbouwing moet kunnen geven. Maar ik heb ook voor Rotterdam gekozen omdat je in de wandelgangen hoort dat daar dieper op de stof wordt ingegaan.'

Met welk doel begon je de opleiding, en heb je dat doel bereikt?

'Ik wilde het diploma halen omdat dat belangrijk wordt. Ik ben al negen jaar wondconsulent maar straks mogen alleen nog goed opgeleide mensen beleid en middelen voorschrijven. Maar de opleiding heeft me meer gebracht dan ik verwachtte. Het heeft me meer diepgang gegeven en geleerd antwoorden te zoeken in de wetenschappelijke literatuur. Wat ik al jaren doe en zeg, kan ik beter onderbouwen.'

Wat heb je in de praktijk aan de opleiding?

'Ik kan vanuit de literatuur datgene wat onderzocht en

bedacht is vertalen naar de praktijk en de collega's in de teams. Dat is precies wat in mijn functie nodig is. Een mooi voorbeeld: in de opleiding heb ik literatuurstudie gedaan naar debridement. Daar heb ik scholing over gegeven en een artikel over in de lokale nieuwsbrief gezet. Zowel over de juridische, wordt: mag wat en wanneer, als over de praktische kant: wat kun je allemaal doen?'

Heb je iets gemist, vond je iets bijzonder positief?

'Er zou meer ruimte moeten zijn om van elkaar te leren. Ieder vult deze functie op zijn eigen manier in. Het is goed om te weten waar anderen mee bezig zijn. We zijn wel bij elkaar op bezoek geweest maar dat was een-op-een, dus bij één collega. Positief vond ik de diepgang van de lessen.'

Saskia Ruitenburg, wondverpleegkundige in de thuiszorg bij Omring, Noord-Holland. Volgde de opleiding Wondverpleegkunde in Nijmegen.

Waarom Nijmegen?

'Collega-wondverpleegkundigen hadden de opleiding in Nijmegen al gevolgd en waren er heel positief over.'

Met welk doel begon je de opleiding en heb je dat doel bereikt?

'Ik werkte al drie jaar als wondverpleegkundige en was gedegen ingewerkt, maar het is prettig om nog meer theoretische onderbouwing te hebben. En die heb ik ook gekregen in de opleiding. Daardoor kan ik mijn kennis beter overbrengen aan collega's, specialisten en klanten. Klanten vinden het heel belangrijk te weten wat er aan de hand is.'

Wat heb je in de praktijk aan de opleiding?

'Zo'n diploma doet echt wat. Ik voel me zekerder. Er zijn sterke medespelers in de wondzorg, iedereen heeft zijn

eigen ideeën. Dus je moet goed kunnen uitleggen waarom je een bepaalde aanpak kiest. Ik kan op mijn opleiding wijzen als bijvoorbeeld een huisarts me vraagt waar ik mijn kennis vandaan heb. Grote projecten om de zorg te verbeteren, daar is momenteel weinig ruimte voor omdat er zoveel verandert in zorginstellingen. Maar op cliëntniveau zijn we wel steeds bezig de zorg te verbeteren als we problemen signaleren. Zo geven we nu veel aandacht aan de kwaliteit van de ambulante compressietherapie. En we werken aan meer eenduidigheid in de manier waarop we documenten invullen en afspraken maken, zowel binnen het team van wondverpleegkundigen als in onze afstemming met de wijkteams.'

Heb je iets gemist, vond je iets bijzonder positief?

'Ik heb niets gemist. Ik ben er heel positief over. Je krijgt les van vakspecialisten. En je zit in een groep met 20 tot 25 collega's. Je praat over je werk, hoe het bij jou georganiseerd is. Dat voedt ook. Je gaat zien dat dingen anders kunnen, dat je keuzes kunt maken.'

Josyane Gaertner, wondconsulent in het Rijnstate Ziekenhuis in Arnhem. Volgde de opleidingen Wondverpleegkundige en Wondconsulent in Rotterdam.

Waarom Rotterdam?

'Alleen Rotterdam heeft een tweejarige opleiding. Die wilde ik volgen. Het afgelopen jaar heb ik het tweede jaar afgerond. Ik koos ook voor Rotterdam omdat die opleiding, naar wat ik opmaakte uit de informatie en hoorde, nog meer verdieping geeft dan Nijmegen.'

Met welk doel begon je de opleiding, en heb je dat doel bereikt?

'Ik wilde verdieping in de biologie van de wondgenezing, zodat je weet hoe je de wond in de meest gunstige conditie brengt. Toen ik aan de opleiding begon, deed ik dit werk al ruim drie jaar. Ik had veel cursussen over wondzorg gevolgd maar in de opleiding ga je er dieper op in. Ik heb mijn doel zeker bereikt. Nu is het zaak om er in de praktijk verder mee aan de slag te gaan. Het voelt als een goede basis om de wondzorg in mijn instelling naar een hoger plan te tillen.'

Wat heb je in de praktijk aan de opleiding?

'Eén van de belangrijkste vaardigheden is het wetenschappelijk onderbouwen van je gedachtengang. Weten hoe je artikelen opzoekt en hoe je beoordeelt of het klopt wat erin staat. Artsen vragen eigenlijk altijd: is er ook evidence? Dat kan ik ze nu aanreiken. Ook vind ik het nu makkelijker om een scholing of presentatie te verzorgen. In de opleiding

kwamen ook motivational interviewing en andere gesprekstechnieken volop aan de orde. Daar heb ik veel aan. Bijvoorbeeld om een patiënt met een niet genezende wond ervoor te motiveren zich aan bepaalde leefstijlregels en dergelijke te houden.'

Heb je iets gemist, vond je iets bijzonder positief?

'Ik heb heel veel geleerd. Maar ik had in de lessen over wonden wel meer tijd willen hebben voor interactie met elkaar: van elkaar horen wat je ziet en doet bij een bepaald type wond. Dit deden we vaak tussendoor met elkaar. Daar leer je erg veel van. Het evidence en practice based werken komt zo bij elkaar.'

Erna Lindeijer, wondzorgregisseur in de thuiszorg De Zellingen in Capelle aan den IJssel. Volgde de opleiding Wondverpleegkundige in Rotterdam.

Waarom Rotterdam?

'Rotterdam is voor mij makkelijk dichtbij. Maar ook hoor je dat de opleiding in Rotterdam beter en met name breder is. Literatuurstudie is bijvoorbeeld in het Engels, en omdat alle literatuur in het Engels is, is het goed om het in die taal te leren.'

Met welk doel begon je de opleiding en heb je dat doel bereikt?

'Ik moest voor mijn functie verplicht de opleiding doen. Ik werk in een transmuraal project, opgezet om de wondzorg van mensen die uit het ziekenhuis overgaan naar de thuiszorg te verbeteren. Maar ik wilde ook zelf graag de opleiding volgen. Ik ben drie jaar geleden naar deze functie overgestapt, omdat ik na een aantal jaren als verpleegkundige in de wijk, een dynamischere functie wilde. Ik merkte dat ik toch veel theoretische kennis miste.'

Wat heb je in de praktijk aan de opleiding?

'Ik heb geleerd anders te denken. Om niet meer meteen als je een wond ziet een oordeel erover klaar te hebben, maar eerst verder te kijken. Dus eerst op een systematische manier beredeneren welk onderzoek nodig is en wie geconsulteerd moet worden en op basis van die uitkomsten de behandeling bepalen. Zo nodig kan ik in de literatuur snel antwoord vinden als ik een vraag heb. Ik heb nog allerlei plannen op de plank liggen: zorgpaden maken, collega's beter scholen, een nieuwsbrief uitbrengen.'

Heb je iets gemist, vond je iets bijzonder positief?

'Roosters en indelingen veranderden vaak, informatie was soms onduidelijk. De docenten komen uit allerlei specialis-

men; als een chirurg onverwacht moest opereren werd ons schema omgegooid. Een opdracht waaraan je bezig was, werd dan opeens twee maanden verzet en binnen een paar dagen moest je ander huiswerk af hebben. Met een baan, gezin en sociaal leven is dat lastig. Heel tevreden was ik over de diversiteit van de lessen.'

Radboud Zorgacademie

Voor een toekomst in de zorg

Radboudumc

Jolanda de Graaf, decubitusverpleegkundige in de thuiszorg bij RST Zorgverleners, Barneveld en omstreken. Volgde de opleiding Wondverpleegkunde in Nijmegen.

Waarom Nijmegen?

'Ik moest de opleiding zelf betalen en Nijmegen was goedkoper. Maar vooral: wat Nijmegen biedt, paste bij mijn doel. Ik school collega's en wilde meer overstijgende kennis, tot op celniveau kunnen uitleggen wat gebeurt bijvoorbeeld als een wond stagneert. Dat leer je in Nijmegen. Een bijkomende reden is dat de studiebelasting minder hoog is dan in Rotterdam. Dat vond ik belangrijk omdat ik ook echtgenote en moeder ben en alle ballen tegelijk in de lucht moet houden.'

Met welk doel begon je de opleiding en heb je dat doel bereikt?

'Ik geef bijscholing aan collega's en daarvoor zocht ik naar meer inhoudelijke verdieping. Die heb ik absoluut gekregen. Ik heb genoten van de inhoudelijke lessen. We kregen ook veel praktijkvoorbeelden, erg leerzaam. Ook leerzaam was het contact met de collega's. De lessen waren interactief, iedereen had veel te vertellen, soms ging je in groepjes aan de slag. We hadden een groep van ongeveer 25 mensen, allemaal heel gepassioneerd, uit de thuiszorg, ziekenhuizen en zorgcentra.'

Wat heb je in de praktijk aan de opleiding?

'Ik weet waar ik literatuur kan vinden en wat voor soort onderzoek ik moet lezen voor evidence. Dat brengt de bijscholingen die ik geef op een hoger niveau. En onlangs heb ik een presentatie gegeven op het NOVW-congres. Ik merk dat ik door de opleiding sterk sta. Ik kan ook cliënten beter voorlichten. We leerden ook professioneel communiceren. Daar maak ik dankbaar gebruik van in overleg met huisartsen, specialisten en wondverpleegkundigen in het ziekenhuis.'

Heb je iets gemist, vond je iets bijzonder positief?

'De opleiding heeft me perfect gegeven wat ik nodig heb. Ik vond het ook goed georganiseerd. Tijden en afspraken klopten. De toetsen waren pittig, je moest er echt wat voor doen. Maar dat maakt het diploma waardevol.'

De opleidingen in Rotterdam en Nijmegen in het kort

In Rotterdam bestaat de opleiding Wondverpleegkunde uit een theoretische deel van 146 contacturen, verdeeld over 23 lesdagen, en een praktijkdeel van 450 praktijklessen (ruim één dag per week gedurende de opleidingstijd). De opleiding duurt 12 maanden. Daarna is het mogelijk om de opleiding Wondconsulent te volgen, die ook 12 maanden duurt.

In Nijmegen bestaat de opleiding Wondverpleegkunde uit 140 contacturen, verdeeld over ongeveer 20 lesdagen. Het praktijkdeel beslaat 300 praktijklessen (één dag per week gedurende de opleidingstijd). De opleiding duurt 9 maanden.

In beide opleidingen worden de theoretische lessen gegeven door ervaren gastdocenten uit allerlei verschillende werkvelden. Voor het praktijkgedeelte moet je in de instelling waar je werkt minstens één dag per week bezig zijn met wondzorg. Ook moet binnen je instelling iemand zijn die je kan begeleiden bij het praktijkleren en de praktijkopdrachten. (Voor de opleiding in Nijmegen mag je eventueel ook zelf een stageplek buiten je eigen instelling zoeken om daar het praktijkgedeelte te volgen.) In 2015 kost de opleiding in Rotterdam 3800 euro en in Nijmegen 3500 euro. (Voorheen waren de prijsverschillen groter.) Beide opleidingen zijn geaccrediteerd voor het kwaliteitsregister van V&VN.

Verschillen

In hoeverre verschillen de opleidingen? Bij navraag licht de opleidingscoördinator van Rotterdam toe dat de opleiding daar meer aandacht besteedt aan het benutten van wetenschappelijke literatuur in de praktijk en aan het kritisch kunnen beoordelen van wetenschappelijke literatuur. Een ander verschil is dat de praktijkopdrachten meer competentiegericht zijn, wat studenten meer vrijheid geeft om aan te sluiten bij wat in hun werksituatie belangrijk is. De opleidingscoördinator uit Nijmegen licht toe dat het beeld dat de opleiding in Rotterdam diepgaander en breder is, achterhaald is. Het stamt nog uit de tijd dat in Rotterdam alleen een tweejarige opleiding was tot wondconsulent. Nu Rotterdam ook de eenjarige opleiding Wondverpleegkundige heeft, is die opleiding gelijkwaardig aan de Nijmeegse opleiding. Er zijn wel verschillen in de manier

waarop de eindtermen worden bereikt, maar de eindtermen zijn gelijk, aldus Nijmegen.

Erkenning

Zowel Rotterdam als Nijmegen benadrukken dat het duidelijkheid zou geven als de opleiding wettelijk erkend zou worden. Hoewel de druk om tot erkenning te komen toeneemt, kan het nog een aantal jaren duren voor het zover is. De erkenning moet vanuit zorginstellingen worden aangevraagd. Voordat erkenning mogelijk is, moeten de instellingen aan allerlei eisen voldoen: ze moeten voldoende opleidingsplaatsen per jaar aanbieden, aantoonbaar maken dat er voldoende patiënten met complexe wonden zijn, visitaties organiseren, enzovoorts. Eén van de hindernissen is dat de opleiding zowel in ziekenhuizen, thuiszorgorganisaties als verpleeghuizen gevolgd kan worden en dat deze instellingen organisatorisch erg verschillend zijn. Dat maakt het lastig om alle opleidingsvoorwaarden goed af te stemmen.

* Joop Rosier, freelance journalist